

מדיניות רישוי עסקים

"התניית רישון עסק באיסור מכירה ו/או החזקה של סמי פיצוציות"

דברי רקע

מסמך זה עוסק במדיניות רישוי עסקים של עיריית אשדוד, בנושא התניית רישון עסק לעסקים טעוני רישוי, לגביהם קיים פוטנציאל למכירה ו/או אחזקה של תחליפי סם הידועים בכינוי - "סמי פיצוציות".

סמי פיצוציות הם כינוי לחומרים כימיים הנמכרים בחנויות ובקיוסקים הפתוחים לרוב 24 שעות ביממה, לצד פיצוחים, חטיפים ומשקאות קלים. הם לרוב נמכרים בעטיפות "אטרקטיביות" ונעימות למראה, אולם השפעתם עלולה להיות קשה ואף קטלנית.

סמים אלו עלו בתקופה האחרונה לכותרות בעקבות תחקיר ששודר בתקשורת הארצית ובעקבות הפעילות הציבורית הנרחבת הנעשית כיום ברמה הארצית, למניעת הפצתם.

סמי פיצוציות היו בעבר בעיקר סמים ממריצים, נגזרות שונות של חומרים אסורים מתוך פקודת הסמים המסוכנים.

העובדה כי מדובר בנגזרות ולא בחומרים עצמם, הביאו לידי כך שסמים אלו לכאורה לא נפלו להגדרה של סם מסוכן, על אף היותם מסוכנים לא פחות, אם לא יותר, מסמים אחרים אסורים.

בשנים האחרונות מנהלת המשטרה מרדפים אינסופיים אחר בעלי פיצוציות, וגם משרד הבריאות מנסה להתמודד עם ממכר הסמים, כשבכל פעם מוצא צו איסור מכירה על קבוצת סמים, אולם בעלי הפיצוציות ומשווקי הסמים מוכרים אותם תחת שמות חדשים, שלכאורה אינם אסורים בחוק.

בחודש אוגוסט 2010 נחקק חוק הנגזרות, שהוציא מחוץ לחוק כל חומר שהוא נגזרת של החומרים ששימשו אז, לייצור סמי פיצוציות.

עד לכניסת החוק לתוקף, נמכרו החומרים בפיצוציות על ידי סוחרים שניצלו את המצב, אשר לפיו – חומר המוגדר כסם שעבר שינוי בהרכבו הכימי (אפילו זעיר) וקיבל שם חדש, היה צורך לקיים נגדו הליך חדש להגדרתו כסם ולהכניסו לפקודת הסמים האסורים על פי חוק.

בעקבות אישור חוק הנגזרות, החל להופיע בישראל סוג חדש של סמי פיצוציות המבוסס על חומרים הידועים בשם "קנבינואידים סינתטיים", המוגדרים במדינות רבות בעולם כסם מסוכן. החומר הפעיל אינו דומה במבנה הכימי לחומר הפעיל במריחואנה אך השפעותיו על הגוף דומות ואף חזקות הרבה יותר.

חומרים אלו נמכרים תחת כינויים רבים, וניתן להשתמש בהם בעישון או בשתייה, לבד או בשילוב אלכוהול, ואלו גורמים לתופעות לוואי רבות, ואף ידוע על מספר אשפוזים בעקבות השפעות לוואי פסיכיאטריות.

הנושא הוגדר כ"מכת מדינה" ובהתאם לכך התקיימו דיונים במשרדי ממשלה שונים ובכנסת, למאבק בתופעה. הבעיה בחומרים אלו שאין ממש מכנה משותף ביניהם ולכן קשה היה לחוקק חוק נגזרות נוסף שיתייחס אליהם.

למעשה מדובר במשחק של "חתול ועכבר" של המחוקק הראשי מול המשווקים והיצרנים, באופן שבו, מספיק שמשנים מעט את החומרים הלא חוקיים – וכבר החומר החדש שנוצר מוגדר כחוקי.

בימים אלו, בתאריך 6/5/2013, אישרה ועדת הבריאות צו המציין, כי כל הקומבינציות הכימיות האפשריות של סמי הפיצוציות בישראל יוצאו מחוץ לחוק. הצו יאסור מכירת ורכישת כל הקומבינציות הכימיות האפשריות של סמי פיצוציות המוכרים כעת.

החלטת ועדת הבריאות תיכנס לתוקף עם פרסומה ברשומות בתוך כמה ימים, ובהמשך צפויה להיאכף על ידי משרד הבריאות והמשטרה.

יחד עם זאת, נסיון העבר מלמד, כי תוך תקופה קצרה עלולים שוב להופיע סמי פיצוציות המורכבים מחומרים שאינם נכללים בפקודת הסמים המסוכנים, ושוב יארך זמן עד אשר משרד הבריאות יכניס אותם לפקודת הסמים הלא חוקיים. כך למשל - אושרה הוצאתו מהחוק של שיווק המוצר "חגיגת", שכבר הוצא כמה פעמים בעבר מחוץ לחוק, אולם שב וחזר לפיצוציות כשהוא מורכב בכל פעם מנגזרת כימית שונה.

הצוות המקצועי לגיבוש המדיניות

לאור האמור ועוד טרם שינוי החקיקה מהעת האחרונה, הוחל בעיריית אשדוד בתהליך מקביל לבחינת הכלים המנהליים בתחום רישוי עסקים, ומידת הסיוע שיש בהם במאבק למציאת פתרון שימנע מכירה ו/או אחזקה של סמי פיצוציות בעסקים טעוני רישוי.

לשם כך התכנסו נציגים מהרשות העירונית למאבק בהתמכרויות ובאלימות, אגף רישוי עסקים בעיריית אשדוד, נציגי רישוי עסקים במשטרת ישראל ובהשתתפות נציג הלשכה המשפטית בעירייה אשדוד, לדיון במציאת פתרון.

הצוות שמע סקירה של הקשיים הקיימים, כגון העדר אפשרות להרשעה בפלילים בעבירות הקשורים לאחזקה וסחר של סמים מסוכנים ועיכובים בקבלת חוות דעת באשר לטיב החומר שנתפס והרכבו.

הצוות בחן וסקר את היתרון היחסי בנקיטת הליכים מנהליים, כהליך ביניים, כנגד עסקים טעוני רישוי המחזיקים ו/או מוכרים סמי פיצוציות, בפגיעה בכיסו של העבריין, היות ההליך המנהלי מהיר יותר מעצם טבעו, משקל הראיות המופחת בכך שדי בגילוי מוצרים ללא ציון שם יצרן וכתובתו המלאה, מרכיבי המוצר וכיו"ב על מנת לגבש חשד סביר להיות החומר סם פיצוציות, וכן דן הצוות בסבירות הברורה מאליה בהפעלת הסמכות המנהלית נוכח הסכנה לבריאות הציבור לשלמו ולביטחונו.

בישיבה שהתקיימה בתאריך 5/5/2013 בהשתתפות גורמי מקצוע לרבות נציג רישוי עסקים בתחנת משטרת אשדוד, הוחלט לקבוע מדיניות רישוי בנושא, האוסרת במסגרת תנאי ברשיון העסק כל אחזקה ו/או מכירה של סמי פיצוציות, ולהביאה לאישור מועצת העיר.

לצורך המדיניות יוגדרו "סמי פיצוציות" כדלקמן: "כל חומר הנחזה להיות סם או תחליף סם לפי מראהו, אריזתו, ולצורך הקביעה כאמור, די בגילוי מוצרים ללא ציון שם יצרן וכתובתו המלאה, מרכיבי המוצר וכיו"ב על מנת להקים חזקה כי החומר מסוכן ומהווה סם פיצוציות".

בהתאם להמלצות הצוות המקצועי, לאחר אישור המדיניות ייצא מסמך לבעלי העסקים הרלוונטיים, תוך העברת מסר לפיו בעיריית אשדוד ההתייחסות למפרי חוק בנושא תזכה ל"אפס סובלנות", כולל בדיקה בעסקים באופן סדיר למעקב אחר מילוי תנאי רשיון העסק.

נוסח ההודעה לבעלי העסקים מצ"ב.

הבסיס המשפטי

הבסיס החוקי לקביעת מדיניות רישוי על ידי רשות רישוי עסקים העירונית, נובע מתוק רישוי עסקים, התשכ"ח - 1968 (להלן - חוק רישוי עסקים). סעיף 7(א) לחוק רישוי עסקים, מקנה לרשות הרישוי העירונית, סמכות להתנות רשיון בתנאי מוקדם ובתנאי ברשיון (לעסק חדש) וכן להוסיף תנאים לרשיון עסק קיים (לעסק פעיל), בין היתר - על מנת לקדם מטרות הרישוי שהוגדרו בנוגע לאותו עסק טעון רישוי.

מטרות אלו מפורטות בסעיף 1 לחוק, וכוללות בין היתר - מניעת מפגעים ומטרדים, בריאות הציבור וכן מניעת סכנות לשלום הציבור. נוכח העובדות שפורטו בישיבות הגורמים המקצועיים, לרבות נציגי הרישוי במשטרת ישראל, הרי שניתן לומר, כי קיים בסיס סביר וראוי לקביעת המדיניות.

בהתאם לתנאי שנקבע בפסיקה, קיימת חובת היוועצות עם רשויות האכיפה הממשלתיות בטרם קבלת ההחלטה להוספת התנאי, ובעניינו רלוונטיים בעיקר נציגי משטרת ישראל בדגש על אנשי רישוי עסקים במשטרה. כאמור לעיל, גם תנאי זה מתקיים.

מכיוון שמדובר בסמכות כוללת של העירייה, ועל אף סמכות ראש העירייה וראש רשות רישוי שהוסמך על ידו – מר יעקב פלאצ'י, כגורם הביצוע לקבל החלטה בעניין, ראוי ונכון לקיים דיון מסודר במועצת העירייה להצגת המדיניות וקבלת החלטה מסודרת בעניין זה, אשר תקבע ותעגן את המדיניות.

עקרי ההחלטה המוצעת הינם כדלקמן:

1. הצגת הסיכון הנובע מהמכירה וההפצה של סמי הפיצוציות והצורך בקביעת מדיניות רישוי כפועל יוצא של הסיכון הקיים כיום - סקירת גורמי המקצוע בישיבת המועצה.
2. אימוץ מדיניות רישוי עסקים ביחס לעסקים חדשים במרחב העירוני כמפורט להלן:

בהתאם לסמכות עיריית אשדוד ורשות הרישוי העירונית בתחומה, על פי סעיף 7(א) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ה – 1965, קובעת עיריית אשדוד מדיניות רישוי עסקים לפיה, רשיונות עסק לעסקים חדשים טעוני רישוי, בעלי פוטנציאל למכירה ו/או אחזקה של סמי פיצוציות (כהגדרתם במסמך המדיניות), יותנו באיסור מכירה של כל חומר שיקבע כ"סם פיצוציות" על ידי אגף רישוי עסקים ו/או משטרת ישראל.

לעסקים קיימים בעלי פוטנציאל כאמור, יתווסף תנאי ברשיון בהתאם להליך הקבוע בחוק רישוי עסקים, ותוך קיצור לוח הזמנים לשילוב התנאי, נוכח קיומו של חשש משמעותי לשלום הציבור, לבריאותו או לבטיחותו ונוכח קיומה של הפרעה בלתי סבירה לציבור – כך שהתנאי הנוסף ברשיון העסק יכנס לתוקף באופן מידי עם קבלת הודעה על ידי בעל העסק, בנוסח הקבוע במסמך המדיניות.

עסקים שימצאו מפריס את התנאי האמור ולגביהם תתקבל הודעת משטרת ישראל בדבר הפרת התנאי, ינקטו כנגד האחראיים להפעלתם הליכים מנהליים לסגירת העסק בצווים להפסקת עיסוק, הליכים מנהליים לביטול רשיון העסק וכן הליכים פליליים לפי חוק רישוי עסקים בשיפוט מהיר (הקדמת דיון).

3. ההחלטה תסמיך את ראש העיר, מנכ"ל העירייה ומנהל אגף רישוי עסקים להוציא לפועל את המדיניות הנ"ל.

יעקב פלאצ'י
מנהל אגף רישוי עסקים

עו"ד דוני עמיר,
היועץ המשפטי

תאריך: _____
תיק עסק מס': _____
מס' רשיון העסק: _____

לכבוד
בעל העסק:
שם העסק:
בכתובת:

א.ג.נ.,

הנדון: **הודעה בדבר קביעת מדיניות חדשה בתחום רישוי עסקים במרחב אשדוד**
הוספת תנאי לרשיון העסק

1. לאחרונה שב לכותרות נושא השיוק של חומרים מסוכנים שונים, אשר השפעתם דומה להשפעתם של סמים מסוכנים ואלו זכו לכינוי "סמי פיצוציות". בחלק מהמקרים מדובר בחומרים המוגדרים כסמים מסוכנים, על כל המשתמע מכך.
2. תשומת לבכם מופנית לכך, שגם אם החומרים אינם מופיעים ברשימה שבתוספת לפקודת הסמים המסוכנים, תשל"ג – 1973, הרי שהם עלולים להיות חומרים מסוכנים לבריאות ועלולים לגרום פגיעה קשה ביותר, במיוחד כשם נצרכים בשילוב עם משקאות משכרים.
3. לנוכח האמור, החליטה מליאת מועצת העיר אשדוד, בישיבתה מיום _____ החלטה מס' _____, על קביעת מדיניות עירונית חדשה בכל הנוגע לפעילותם של עסקים בעלי פוטנציאל לאחזקה ו/או מכירה של החומרים המסוכנים המכונים "סמי פיצוציות".
4. בהתאם למדיניות האמורה, ובתוקף סמכותי לפי סעיף 7(א) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968, ובכדי למנוע סכנה לשלום הציבור, הריני להודיע/כם, כי רשיון העסק שמספרו לעיל, מותנה בקיום התנאי המפורט להלן:

לא יוחזקו ולא ימכרו בעסק חומרים שיקבעו על ידי משטרת ישראל כ"סמי פיצוציות". לצורך תנאי זה, "סמי פיצוציות" הינם: "כל חומר הנחזה להיות סם או תחליף סם לפי מראהו, אריזתו, ולצורך הקביעה כאמור, די בגילוי מוצרים ללא ציון שם יצרן וכתובתו המלאה, מרכיבי המוצר וכיו"ב על מנת להקים חזקה כי החומר מסוכן ומהווה סם פיצוציות".

5. נוכח קיומו של חשש משמעותי לשלום הציבור, לבריאותו או לבטיחותו ונוכח קיומה של הפרעה בלתי סבירה לציבור – התנאי הנוסף ברשיון העסק יכנס לתוקף באופן מיידי עם קבלת הודעה על ידך, ויראו בו כחלק בלתי נפרד מרשיון העסק.
6. לידיעתך - בהתאם למדיניות הנ"ל ועל פי כל דין, אחזקת חומרים שכאלו בעסק, או מכירתם, עלולה להביא להוצאת צו סגירה, וזאת בין היתר, מכח סעיף 17 ו/או סעיף 23 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח – 1968, וכן לביטול רשיון העסק ולהליכים פליליים לפי החוק הנ"ל, וזאת בשיפוט מהיר (הקדמת דיון).
7. כדי למנוע פגיעה בציבור, עד כדי סיכון חיים, וכדי להימנע מענישה פלילית ומצעדים מנהליים, עליך לוודא שבעסקך לא מוחזקים ולא מוצעים למכירה החומרים המסוכנים הנ"ל.

בברכה,
יעקב פלאצ'י, מנהל אגף רישוי עסקים